

Yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto

Yksikönpäällikkö Katri Kummoinen
Lainsäädäntöneuvos Sofia Aspelund

Vastineen täydennys

10.5.2022

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi (HE 14/2022 vp)

Oikeusministeriö täydentää aiemmin toimittamaansa vastinetta asiassa HE 14/2022 vp seuraavasti:

Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry on tuonut esiin, että lakiesityksen johdosta on syntynyt epätietoisuutta kansalaisjärjestöjen ja hyväntekeväisyysjärjestöjen keskuudessa siitä, mikä on hyväntekeväisyystoiminnan asema suhteessa lakiesitykseen. Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry on katsonut, että talousvaliokunnan olisi syytä selvittää asiaa mietinnössään.

Oikeusministeriö: Kuluttajansuojalakia sovelletaan vain elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisiin suhteisiin, eikä lakiin ole ehdotettu esityksessä tältä osin muutoksia. Tämän johdosta oikeusministeriö suhtautuu varauksellisesti siihen, että elinkeinonharjoittajan määritelmän täyttymistä ryhdyttäisiin linjaamaan tässä yhteydessä.

Yleisesti ottaen voi todeta, että elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan laissa luonnollista henkilöä taikka yksityistä tai julkista oikeushenkilöä, joka tuloa tai muuta taloudellista hyötyä saadakseen ammattimaisesti pitää kaupan, myy tai muutoin tarjoaa kulutushyödykkeitä vastiketta vastaan hankittaviksi (1 luvun 5 §). Kuluttajansuojalain säätämiseen johtaneessa hallituksen esityksessä (HE 8/1977 vp)

on todettu, että määritelmä on tarkoitettu laajaksi. Lähinnä edellytetään elinkeinonharjoittajan toiminnan olevan taloudelliseen tulokseen tähtäävää toimintaa, johon liittyy yrittäjäriskeä. Mainitussa esityksessä todetun mukaisesti elinkeinonharjoittajan käsitteen ulkopuolelle jäävät yleensä yleishyödylliset yhdistykset ja säätiöt. Nämäkin oikeushenkilöt voivat kuitenkin harjoittaa elinkeinotoimintaa. Näin on asianlaista, jos tällainen oikeushenkilö harjoittaa tietynlaajuista hyödykkeiden myyntiä.

Elinkeinonharjoittajan määritelmää on myöhemmin täsmennetty pykälästä ilmevin tavoin nimenomaisella maininnalla siitä, että elinkeinonharjoittajana pidettävän henkilön tulee toimia tulon tai muun taloudellisen hyödyn hankkimistarkoituksessa. Tätä täsmennystä pidettiin aiheellisena muun muassa sen selventämiseksi, että julkisyhteisöjen tarjoamat lakisääteiset palvelut, kuten koulutus, terveyden- ja sairaanhoito, lasten päivähoido ja *muut vastaavat toiminnot, joita ei harjoiteta kaupallisten periaatteiden pohjalta* (kursiivi tässä), jäävät kuluttajasuojalainsäädännön ulkopuolelle (ks. HE 360/1992 vp).

Edellä todetun perusteella erilainen hyväntekeväisyys- ja järjestötoiminta jää tyyppillisesti kuluttajasuojalain soveltamisalan ulkopuolelle, mutta mitään toiminnan harjoittamisen muotoa ei ole kategorisesti rajattu lain soveltamisalan ulkopuolelle. Olennaista on, täyttääkö toiminta tosiasiaassa 1 luvun 5 §:ään sisältyvän elinkeinonharjoittajan määritelmän.

Oikeusministeriö myös korostaa, että elinkeinonharjoittajan määritelmän mahdollinen täytyminen ei vaikuta yksinomaan siihen, sovelletaanko tiettyyn toimijaan nyt ehdotettua vahvistusmenettelyä, vaan kyse on laajemmasta kysymyksestä, joka kunkin toimijan on joka tapauksessa osaltaan selvitettävä.